eſt dñs cum ſe ſenſerit illo igne ſuccenſam:
ꝛ dicit cũ ꝓpheta. de excelſo miſit ignẽ in oſ
ſibus meis. Tali anĩe ita ſuſpiranti freq̃n
ter imo ſine intermiſſione oranti ꝛ affligẽti
ſe pre deſiderio occurrit ieſus xp̃s

LXXII. De eodem ſermo ix.

Ego in altiſſimis

habito Eccle. xxiiij. Dicit Bern.
Maria omĩbus ſe exorabilẽ oĩ
bus clementiſſimã p̃bet. oĩm deniq; neceſſi
tates ampliſſimo quodaꝫ miſeretur affectu
q̃ppe q̃ in omĩ genere bonoruꝫ in altiſſimis
habitat in quibus poteſt ꝛ habꝫ oĩa que ſũt
bona. Ut aũt videamus in quib9 altiſſimis
habitat virgo ſacra. Sciẽdũ ꝙ ſũt. vij.
genera bonoꝝ in q̃ꝝ altiſſimis hĩtabat. Fuit
enĩ puriſſima generoſiſſima ĩ meritis ditiſſi
ma. in patiendo ꝓfundiſſima. in ꝯſolatiõe a
bundantiſſima. virtuoſiſſima in ꝯtemplati
one altiſſima: ꝛ hec oĩa habuit in altiſſimis.
Primo dico habuit altiſſimũ gradũ puri
tatis. Cũ enĩ in omnib9 hominibus plus ꝛ
ꝛ minus puritas habeaẜ. illa ſup̃ma eſt ꝛ al
tiſſima vbi nulla vnq̃ꝫ aſperſio q̃ntũcunq̃ꝫ
minimi pulueris ẽ cõtracta q̃ꝫ beata virgo
habuit q̃ ĩ vtero fuit mũdata: ꝛ vſq̃ꝫ in finẽ
vite in ſup̃mo pfectionis mũdiſſime conſer
uata. Et iõ ſoli ꝯpatur in q̃ nunq̃ꝫ vlla ma
cula fuit viſa. hinc Aug9. Ea puritate nite
bat virgo: qua ſub deo maior nequit intelli
gi. que longe angeloꝝ tranſit puritatẽ. Naꝫ
deus qui vt ait iob iiij. in angelis ſuis repe
rit prauitatẽ. in ea nil inueniens prauitatis
de ea di. i Cañ. Tota pulcra es. Bern. Ma
ria in puritate tranſcendit anglos ꝛ celeſteꝫ
oẽm ſupgrediẜ creaturã. Qꝫ nõ ſolũ ꝓbatur
autoritate ſed ꝛ rõis virtute. Quãto enĩ q̃li
bet creatura ꝯiunctiorẽ deo: tanto etiã opor
tet eſſe puriorẽ. ſed ip̃a ſup omẽs creaturas
fuit deo ꝯiunctior: ergo ꝛ purior. Scdõ ſte
tit ĩ altiſſimo grãꝝ. quicquid enĩ altiſſimũ ẽ
in gratijs hoc totũ habuit virgo ſancta. altiſ
ſimũ aũt in gratia eſt oẽm habere grãm: nõ
pluraliter nec diminute. ſed ita ſublimiẜ vt
eo modo nulla pura creatura eẽt gratiã ꝯſe
cuta. Uñ de hoc altiſſimo ipſa gloriaẜ eccl.
di. In me oĩs gratia vite et vie. ac ſi dicat.

Omis gratia mihi et omnib9 hoĩb9 ad p̃ntẽ
vitã p̃iter ꝛ futurã nc̃cia. a deo m̃ miſericor
diter eſt infuſa. Ut g̃ breuiter q̃ dicta ſũt re
plicentur. altiſſimũ in gratijs eſt omꝫ grãm
hr̃e. nõ tã ſibi ſoli ſed omni hoĩ inuocãti eaꝫ
ꝛ hoc totũ in altiſſimo. q̃ vnq̃ꝫ pura creaẜa
ẽ grãꝫ ꝯſecuta. In hoc g̃ altiſſimo tria con
fluũt. ſ. omꝫ. omni. ſũmũ. Omnẽ. ſ. hr̃e grãꝫ
omni indigẽti ꝛ req̃rẽti. ꝛ hoc totũ inſinua
tur Eccl. xxv. Uidete q̃m non ſoluꝫ mihi la
boraui ſed oĩb9 exq̃rentib9 veritatẽ. R.
Tercio ſtetit in altiſſimo meritoꝝ eo ꝙ tam
multa tã magna. tã ſublima merita nẽo vn
q̃ꝫ ꝯportauit. Primo dico ꝙ nẽo tã multa
merita acq̃ſiuit qꝛ ip̃a ꝯtinue merebaẜ. ita vt
momentũ t̃pis ei nunq̃ꝫ ſine merito ptran
ſiret. Nam ꝛ ſi ocio aliq̃ñ vacaſſet. hoc ip̃m
adhuc tam virtuoſe. tam ex rõnabili cauſa
fecit: vt ei nõ immerito ad ſup̃mũ meritum
cõputareẜ. Scdõ nemo tam magna merita
cõportauit. eo ꝙ ip̃a ſua opa immediate in
ip̃m deũ quem in vtero portauit lactauit in
gremio fouebat. exercebat. Nam ſi verũ eſt.
imo qꝛ verũ eſt. ꝙ ſi quis ꝓphetam recipiat.
mercedem ꝓphete accipiet: ꝛ qui recipit iu
ſtum. iuſti mercedẽ accipit. q̃ꝫ magnã merce
dem accepit q̃ deũ nõ in hoſpiciũ dom9: ſed
in hoſpicium corporis ꝛ cordis recepit. Et ſi
mercedem accepit qui dat paupi indumen
tum. quid accipit q̃ dat deo carnis indumẽ
tum. Et ſi mercedẽ accipit qui dat pauperi
ꝓpter deũ alimentuꝫ. quid accipit q̃ dat ipſi
deo de liquore cordis. i. de vberib9 nutrimẽ
tum. Tertio ei9 merita nõ ſolũ erant multa
nec ſolũ magna ſed etiaꝫ ſublima. qꝛ ſimul
ꝛ actiuã ꝛ ꝯtemplatiuã vitã ſublimiter exer
cebat qd̃ nulli vnq̃ꝫ eſt ꝯceſſum. Alijs enim
vita actiua. alijs vero contẽplatiua eſt data
alijs aũt qd̃ adhuc plus eſt vtraq̃ꝫ vita eſt
data. ſed alternis vicib9. vt ap̃lis. qui nunc
ꝯtemplationib9: nũc vero actionib9 intẽde
bant. ſed beate virgini ſimul ꝛ ſemel vtraq̃ꝫ
eſt donatũ. vt vicꝫ infans foris ab ea altereẜ
ꝛ intus deitas ꝯtẽplareẜ. vñ ip̃a ſublimib9
ſuis meritis feliciter gloriaẜ Eccle. di. Ego
feci vt oriretur lumẽ indeficiens ꝛ q̃ſi nebu
lam contexi totã terrã. ꝛ hoc eſt lumẽ quod
de ſe di. Joh. viij. Ego ſum lux mũdi quod

lucet in terra ⁊ ĩ celo electis dei ⁊ dilectis: et
ꝑ qđ lumẽ gratia ſuꝑ vniuerſaȝ terrã ſpar-
gitur ſicut ſuꝑ terram nebula ſe diffundit.
Quarto beata virgo fuit in patiendo ꝓfun-
diſſima. Doloroſius ei ⁊ profundius ipſa
paſſionibus filij ſuꝑ oẽs viatores qui vnꝗ̃
paſſi ſunt patiebat̃. Alij enim in corꝑe pati-
ebant̃· qui tñ paſſionẽ ſuis virib⁹ cõmenſu-
ratam ſolũ pertulerũt· quib⁹ ſi quid fuit ſu-
peradditũ in patiẽdo ſuccubuerũt moriẽdo
qꝛ nõ potuerũt plus pati ꝗ̃ potuerũt. Ipa
vero patiebat̃ in aĩa q̃ eſt immortal'· in quã
q̃ntũcunꝗ̃ doloris acerbitas cumulabatur
nõ tñ ſuccũbere potuit neꝗ̃ mori· vñ bern.
Tuã pertrãſiuit aĩaȝ vis doloris: vt te pl⁹
ꝗ̃ martirẽ predicem⁹· in q̃ ſenſum paſſiõis
excefferat affectus cõpaſſionis. ¶ Hec
aũt vis doloris immenſi ex triplici cauſa in
aĩa virginis cumulabat̃· ſ· ex materna cle-
mentia· patiẽtis filij innocẽtia ⁊ crucifigen-
tiũ crudeli vehementia. Primo dico dolor
paſſionis fuit immẽſus ex materna clemen-
tia. Si· n· omnis mr̃ diligit natũ ex cui⁹ di-
lectione cõpatit̃ quicquid doloris accidit na-
to ſuo· quõ non illa mater q̃ plena pietatis
erat cui⁹ viſcera ñ ñ dulcedinẽ r̃dolebãt ſuꝑ
oẽm modũ ꝯdolebat: Scđo dolor ei⁹ mul-
tus erat nimis ex filij patientis innocentia:
quẽ ſciebat nõ ſolũ nullũ vnꝗ̃ commiſiſſe
peccatũ: ſed ſuis crucifixorib⁹ bona m̃lta ob
tuliſſe. Pena· n· q̃ ex culpa infligit̃ patienti⁹
ſuſtinet̃. Tertio vis doloris ei⁹ cumulabat̃
ex crucifigentiũ crudeli vehementia· ſciebat
aũt beata virgo ꝙ eoꝝ crudelitas ſuo tẽpore
crudelẽ valde a deo vindictã exciperet· vt ſi-
cut paſſio filij multis extitit in eternã ſalua-
tionẽ: ſic multis fieret in ruinã ⁊ eternã dã-
nationẽ· ſicut audiebat in ſymeonis ꝓphetia
di· Poſitus eſt in ruinã ⁊ in reſurrectioneȝ
multoꝝ ⁊ in ſignũ cui ꝯtradicet̃. Quinto ſte-
tit in altiſſimo ꝯſolatiõis: vt q̃ tam ꝓfunde
ſuꝑ oẽs hoĩes debuit turbari· merito etiã ſu-
per oẽs debuit ꝯſolari. ¶ Hoc aũt al-
tiſſimũ conſiſtit in trib⁹· ſ· in ꝯſolatiõis no-
bilitate· cõtinuitate ⁊ generalitate. Primo
dico hec ſuꝑmitas ꝯſolatiõis cõſtabat ex cõ-
ſolationis nobilitate. Multis enim modis
⁊ multipliciter fiũt cõſolatiões. Alij eñ cõ-
ſolantur ex peccatoꝝ remiſſione· alij ex aliq-
rum bñficioꝝ collatione· alij ex q̃licũꝗ̃ dul-
ci affectione· alij ex ſpũſſancti inebriatione·
ipa beata virgo ex diuine ſpeculatiõis cõſo-
labatur illuſtratione ⁊ ex diuine eſſentie (ſi
phas eſt dicere) viſiõe. Quicquid enim in-
ter legiſlatores vnꝗ̃ alicui accidit· hoc ãpli-
us ⁊ nobilius ꝯtingebat virgini glo'ſe. Si
ergo moyſes ⁊ paulus ad hoc archanũ pro-
mouente gr̃a trahebant̃· cur hoc noſtre virgi-
ni non amplius eueniret. Scđo hoc altiſſi-
mũ habuit ex tp̃is cõtinuitate. Sic· n· aſſe-
runt precones ei⁹· ꝙ ſemper ⁊ q̃ſi continue
fuit in exceſſu· vt qđ alij ĩ raptu ⁊ q̃ſi ad mo-
mentũ habuerũt· ipa cõtinue fruebat̃. Ter-
tiũ fuit ex generalitate· quippe ⁊ intus et ex-
tra in ſenſib⁹ ⁊ affectib⁹ in corꝑe ⁊ aĩa con-
ſolabat̃. Nam foras in aſpectu filij· intus in
aſpectu deitatis· foras in hoĩe filij· int⁹ in deo
dulcib⁹ cõſolationib⁹ fouebat̃. An nõ meri-
to conſolabat̃ foras quotiens illã glorioſaȝ
teſtam (hũanitatem dico filij ſui in q̃ pleni-
tudo diuinitatis habitabat) reſpiciebat con-
trectabat lactabat ⁊c̃. Si eñ alie mr̃es q̃ in
peccatis ꝯcipiũt· in dolore pariũt ⁊ ĩ multis
laborib⁹ ⁊ immũdicijs nutriũt ⁊ peccatores
fiunt· adhuc delectant̃ ⁊ ꝯſolant̃ in eoꝝ in-
tuitu· quõ non merito talis mater talem fi-
lium quẽ ex ſpiritu ſancto cõcepit· ſine dolo-
re parturijt· ſine grauedine geſtauit: etiã in
omni mũdicia ⁊ ſanctitate aluit ⁊ nutriuit
conſolabat̃· ſicꝗ̃ factũ eſt vt foras per ſuum
hoĩem exteriorẽ in hoĩe filij paſceret̃: ⁊ nihil-
ominus in ſuo interiori in filij ſui interiori
hoc eſt in diuinitate dulciter paſceret̃: vt fie-
ret ei qđ iohan· x· dicit̃· vt egrediens ⁊ ingre-
diens paſcua inueniret. ¶ Sexto ſte-
tit in altiſſimo virtutũ. Hoc aũt iteꝝ tripli-
citer ꝯtingebat· ſcȝ in altitudine· in latitudi-
ne ⁊ in pulcritudine. Primo dico ſtetit ĩ al-
titudine virtutũ qꝛ non poſſedit eas medio
criter nec tenuiter nec diminute ſed in ſupre
mo vigore: ⁊ ſicut virtus nobiliſſime pote-
rit poſſideri: ſic virtutẽ habuit virgo ſancta
Scđo poſſedit virtutes in latitudine hocẽ
ſm omnẽ ambitũ virtutũ· verbi gratia· hu-
militas hec virtus aliqñ habet̃ in corde· ali-
qñ tñ in ore· aliqñ in oꝑe· aliqñ aũt diffun-

dit ſe ad omīa iſta tria. Sic beata virgo ſm
latitudinē virtutes oēs habuit· exercēs eas
in oībꝫ in quibꝫ virtutes poterant exerceri·
Et hoc ē de q̄ gloriaꝛ virgo ſancta· eccl· xxiiij
Ego q̄ſi terebinthus extendi ramos meos·
illa .n. arbor p̄ceteris arboribꝫ diffundit ra-
mos ſuos· Tercio ſtetit in altiſſimo virtu-
tū ſm pulcritudinē· Nā in alijſ hoībꝫ habitꝰ
virtutū cōquiriꝛ ex impugnatōe viciorꝫ Vir-
tus eñ vt dꝛ tenet mediū viciorꝫ· ipa virtu-
tes habuit ſine admixtōe cōtrarij. qꝛ caruit
fomite peccati vñ vicia radicaliter oriuntur
ꝛ ideo v̄tutes puriſſime habuit ſine impul
ſu viciorꝫ. hinc eſt etiā ꝙ ipa virgo virtutes
ſuas delectabiliter exercebat. Sic eñ dicit
phūs virtus hꝫ ſe ad modū nature. vñ ſicut
ignis naturaliter inclinaꝛ ad actū calefacien
di· Sic hō virtuoſus ad agere virtuoſe. vir
tutes eñ cū acquirūꝛ ꝛ trahunꝛ in habitum
optime cū natura ꝯueniūt ꝛ delectabiliter
ſedēt in aīa poſſeſſoris· Virtus eñ vt dicit
bernardus naturalis ē. Septimo glorioſa
v̄go nūc ꝛ ineternū h̄itat in altiſſimo glori-
ficatōis· Nec īmerito debent enī p̄mia meri-
tis correſpondere vt q̄ in altiſſimis merito-
rum ſtetit in via· ſtet etiā in altiſſimis p̄mio-
rum· Et qꝛ nulla ligua de hac eius glā quic-
q̄ꝫ valet exprimere. ex quadā tñ quaſi circū-
locutōe de hoc altiſſimo aliquid depīgamuſ

Habuit eniꝫ in via tria ſingulariter
mirabilia ꝛ mirabiliter ſingularia. q̄ oñdūt
eā in patria ſingulariter mirabiles ꝛ mira-
biliter ſingulares glorias ſup omēs creatu-
ras poſſidere· Hec tria fuerunt virginea ma-
ternitas: diuina filiatio: ſpūalis paſſio· que
mirabilia ita ei ſingulariter euenerūt. vt in
his nec primā ſilem viſa eſt nec hēre ſequētē
Et his tribꝫ mirabilibꝫ ſingularibꝫ· mirabi-
liter ſingulares ꝛ ſingulariter mirabileſ glo-
rie in patria correſpondent Hinc hec· merito
beata virgo ꝑ ſolem figuratur· quia ſicut ſol
ſolus orbem illuminat· ſic hec ſola ſolidiori
lumine ꝛ hoīes ꝛ angelos in celeſti patria il-
luſtrat ideo vt inacceſſibili luce ꝑlucens ſic
virorꝫ ꝙꝫ ſpūum habeat dignitatem vt in cō-
paratione virginis nec poſſint nec debeant
apparere. vt ſicut illuceſcente ſole. nec luna
lucere nec ſidera apꝑere videntur· ſic maria
ad celum veniente: ſydera celeſtium ſpūum
quaſi non ſint nec lucere nec apꝑere viden-
tur· Si ergo glorioſam dñam noſtram vo-
lumus magnifice honorare ipſaꝫ ſtudeamꝰ
pro pronitatis noſtro modulo pro viribus
imitari· ſic enī ipſa hortatur nos di· Tranſi-
te ad me omnes qui concupiſcitis me ꝛ a ge-
nerationibꝫ meis implemī. ac ſi dicat Qui
mihi placere cupiunt ad me tranſeant id eſt
imitentur me ꝛ a generationibus meis id ē
bonis meis hic enumeratis implemini. qđ
ſi facere decreuerimꝰ ſtudeamus vitam no
ſtram predictis ſeptem bonis adornare non
vt eadem intanta altitudine quod nobis ē
impoſſibile conſequamur· ſed vt fimbriam
eorundē id eſt infima eorum adipiſcamur.
vt ſaltim infimum puritatis gratie merito-
rum paſſionum conſolationum virtutuꝫ ꝛ
tandem glorie habeamus quod et cetera

LXXIIII

De ſancto bernado·

Quaſi ſtella ma-
tutina ī medio nebule ꝛ q̄ſi lūa
plena in diebus ſuis lucet. ꝛ q̄-
ſi ſol refulgens ſic ille refulſit in templo dei
Eccle. l. di greg· Quibuſdā gradibꝫ ad alti-
ora incremēta v̄tutū ꝑuenimꝰ nēo ei repēte
fit ſummꝰ· ſꝫ a bōa conuerſatōe vilia deſerēſ
a minis q̄ſq; inchoat vt ad magna perueni-
at·

In verbis ergo propoſitis licet
ſimeon onie filius ſacerdotis magnus quā-
tum ad litteral em intelligentiam cōmende-
tur· nil tamen refert ſi ea ad beatiſſimi pr̄is
noſtri bern· cōmendationem acōmodantes
vitā eius glorioſam ꝑ ipſa ſpiritualiter in-
tellecta declaramus. Si eniꝫ in p̄dictis ver-
bis magnus ille ſacerdos veraciter cōmen-
datur· quanto magis venerabilis pater no-
ſter q̄ vita ꝛ doctrina glōſus valde effectus
eſt in eiſdē verbis poterit ꝯmēdari. maxīe qꝛ
ꝑ tria illa lūia. ſ. ſtellā lunā. ſolē· triplex ſta-
tus vite ſue· ſ. pricipiū mediū ꝛ finis ꝓprijſ-
ſime ꝛ cōuenientiſſime declaraꝛ. ita vt ſingu-
la lūia ad ſtatꝰ ſinglos referamꝰ· Stellā ad
principiū cōuerſiōis· lunā ad mediū ꝓgreſ-
ſiōis. ſolē ad ſtatū ꝑfectiōis ꝓprie cōꝑantes
vt ſic per hec tria lūia tota vita venerabilis